

IVN-MEDEDELINGEN FEBRUARI/MAART 2019, NR. 33

In deze aflevering:

+ Komende evenementen

- ++ Jaarvergadering Vereniging Het Bilderdijk-Museum: Bilderdijk en het gezinsleven
- ++ Activiteiten Zuid-Afrika Huis
- ++ Jaarvergadering Multatuli Genootschap: "Met zombies"
- ++ Lezingenmiddag werkgroep Indisch-Nederlandse Letterkunde
- ++ Symposium 125 jaar Damesleesmuseum
- ++ Salon Saffier over Hans Fallada

+ Varia

- ++ Pas verschenen (I): *Extaze* nr 7, over *Blokken*
- ++ Pas verschenen (II): *Zijn cultus is ons aller heilige plicht*
- ++ DBNL twintig jaar
- ++ Schemerarchieven (33)
- ++ De werkbank (33)

1. KOMENDE EVENEMENTEN

1.1. Jaarvergadering Bilderdijk Museum: Bilderdijk en het gezinsleven [ingezonden mededeling van Lesley Monfils]

De jaarvergadering van de Vereniging "Het Bilderdijk-Museum" vindt plaats op vrijdag 22 februari in de UB Leiden. Inhoudelijk thema: *Spelen, leven, sterven. Bilderdijk en het gezinsleven*

PROGRAMMA

- 13.00: ontvangst leden Vereniging 'Het Bilderdijk-Museum'
- 13.15: ledenvergadering Vereniging 'Het Bilderdijk-Museum'
- 14.00: Begin lezingenmiddag. Opening door de voorzitter
- 14.05: Eveline Koolhaas-Grosfeld: Jacob de Vos Wzn en Willem Bilderdijk. Twee vroege 'striptekenaars' over hun kinderen'
- 14.30: Gert-Jan Johannes: 'En hier vliegt hy, om de klucht...'

Bilderdijk als pionier van de luchtreis per vlieger

14.55: PAUZE

15.15: Peter van Zonneveld: Leven en sterven van Julius Willem Bilderdijk (1798-1818)

15.40: Rick Honings: Mijn tranen stromen nog. Bilderdijk en zijn vrouw over de dood van hun kinderen.

16.05: Aanbieding aan Kurt de Belder (directeur Universiteitsbibliotheek Leiden) van het eerste exemplaar van *Mijn tranen stromen nog. Willem Bilderdijk en Katharina Wilhelmina Schweikhardt over de dood van hun kinderen*, red. Rick Honings en Marinus van Hattum.

Circa 16.30: sluiting

Wanneer: vrijdag 22 februari

Waar: Vossiuszaal, Universiteitsbibliotheek Leiden, Witte Singel 27, 2311 BG Leiden. Vanaf Station Leiden Centraal vertrekken diverse bussen die voor de UB Leiden stoppen. Met de auto kunt u het beste terecht op Parkeerterrein Haagweg. Van daaruit vertrekken busjes die u op de Witte Singel kunnen afzetten. Betaald parkeren is ook mogelijk op de Maliebaan, aan de achterzijde van de UB Leiden.

1.2. Activiteiten Zuid-Afrika Huis

[ingezonden mededeling van Corine de Maijer]

26 februari: Leeskring Zuid-Afrika Huis

Arjan Krijgsman bespreekt *Die dao van Daan van der Walt* van L.G. du Plessis

Plaats: Zuid-Afrika Huis, Keizersgracht 141-c, 1015 CK Amsterdam

Tijd: 19.00 uur koffie, 19.30 uur aanvang

Kosten: € 2,50

Aanmelden: tel. 020-6249318 of per e-mail: bibliotheek@zuidafrikahuis.nl

1.3. Jaarvergadering Multatuli Genootschap: “Met zombies”

[ingezonden mededeling van Klaartje Groot]

U bent van harte uitgenodigd voor de jaarvergadering van het Multatuli Genootschap op zaterdag 2 maart a.s. Deze gedenkwaardige middag – het is zijn 199^e verjaardag – staat in het teken van de herdenking van Indië en Multatuli.

We beginnen met een verslag van het afgelopen jaar en een vooruitblik op ons jubileum “200 jaar Multatuli 2020”.

Daarna houdt Lisanne Snelders, onlangs gepromoveerd op *Hoe Nederland Indië leest: Hella S. Haasse, Tjalie Robinson, Pramoedya Ananta Toer en de politiek van de herinnering* (2018), haar lezing getiteld “Met zombies. Max Havelaar en de gecompartmentaliseerde herinnering aan Nederlands-Indië”, over de centrale positie die Max Havelaar tot op heden inneemt in de herinnering aan Nederlands-Indië en welk perspectief op de koloniale tijd daarmee dominant is geworden in vergelijking met andere.

Na de pauze werpt Dik van der Meulen licht op de Multatuli-huldiging van 1910, waarna Elsbeth Ety de herdenking in 1987 voor haar rekening neemt.

Wanneer: zaterdag 2 maart, 14.00-16.30 u. (inloop 13.30 u.)

Waar: Doelenzaal van de Universiteitsbibliotheek, Singel 425, Amsterdam

Toegang vrij

1.4. Lezingenmiddag werkgroep Indisch-Nederlandse Letterkunde

Op vrijdag 8 maart 2019 organiseert de Werkgroep Indisch-Nederlandse Letterkunde weer een lezingenmiddag.

Programma:

14:00 Opening

14:10 Dirk Hulst, *Toneel op transport. De transfer van theater tussen Batavia en de Republiek, circa 1755-1765*

14:30 Ruben vanden Berghe, *'Maar een spookhistorie'. Contemporaine recensenten over Louis Couperus' De stille kracht*

14:50 Janneke van der Veer, *Onrustig is ons hart. Een Indische roman van Diet Kramer*

15:15 Theepauze

15:45 Marijke Roukens, *De verbeelding van de Indisch-Nederlandse letteren door de illustrator Menno van Meeteren Brouwer*

16:15 Interview met Reggie Baay over zijn boek *Het kind met de Japanse ogen* (2018) door Peter van Zonneveld

16:50 Afsluiting

Wanneer: vrijdag 8 maart

Waar: Universiteit Leiden, Lipsius-gebouw, Cleveringaplaats 1 Leiden, zaal 011

De toegang is gratis. Alle belangstellenden zijn van harte welkom.

1.5. Symposium 125 jaar Damesleesmuseum

[ingezonden mededeling van Marianne Hezemans]

Op 23 maart 2019 wordt het 125-jarig bestaan van het Haagse Damesleesmuseum gevierd met een symposium waarin twee onderwerpen centraal staan: de

vrouwengeschiedenis en de toekomst van het lezen.

Sprekers zijn:

Hans Goedkoop: 1894: Waarom bestond er behoefte aan een leeszaal speciaal voor vrouwen?

Els Kloek: De veranderende positie van de vrouw aan de hand van enkele opmerkelijke vrouwenlevens in de 20ste eeuw;

Ibtihal Jadib: Is de vrouwenbeweging in de toekomst nog nodig?

Lidewijde Paris: Hoe lezen wij?

Francine Houben: De bibliotheek als gebouw van nu en de toekomst;

Eppo van Nispen tot Sevenaer: Is er een toekomst voor het gedrukte boek?

Het symposium zal plaatsvinden op zaterdagmiddag 23 maart 2019 vanaf 14.30 uur in de Glazen Zaal, Prinsessegracht 26, Den Haag. Toegang: € 10,00.

In 1894 werd in Den Haag het Damesleesmuseum opgericht, een leeszaal voor vrouwen als tegenhanger van leesclubs die exclusief voor heren toegankelijk waren. 125 jaar later, bestaat het Haagse Damesleesmuseum nog steeds, als enige overgebleven bibliotheek in zijn soort. Het lidmaatschap staat sinds 1974 ook open voor mannen. Omdat er in die 125 jaar in principe nooit iets is weggedaan, beschikt het Damesleesmuseum over een unieke collectie boeken in het Nederlands, Frans, Duits en Engels. Iedere maand wordt die aangevuld met 25 nieuwe boeken.

Het Damesleesmuseum is gehuisvest aan het Nassauplein 15 in Den Haag en is geopend van donderdag tot en met zaterdag van 10.00 tot 16.30 uur. Voor verdere informatie zie de website www.damesleesmuseum.nl

[Lees ook "Dames in Data" van Lizet Duyvendak](#)

Voorkamer Damesleesmuseum, Nassauplein 15, Den Haag

Aanmelden via het mailadres: 125jaardlm@gmail.com en door de toegangsprijs over te maken op rekeningnummer NL26INGB0000014393 t.n.v. "Vereniging Het Damesleesmuseum" te Den Haag.

1.6. Salon Saffier over Hans Fallada

Salon Saffier organiseert een lezing waarin een portret wordt geschetst van de schrijver van *Wat nu, kleine man?* en *Alleen in Berlijn*. Spreker is **Anne Folkertsma**, biografe en vertaalster van Fallada.

Anne Folkertsma schetst op basis van Fallada's romans, briefwisselingen en dagboeken een portret van een auteur met een tumultueus (schrijvers)leven, een portret van een auteur die worstelde met zichzelf, zijn successen, z'n alcohol- en morfineverslaving en vooral met zijn mateloze passie voor het schrijven. Zij plaatst zijn leven en oeuvre in de historische context vanaf het Duitse Keizerrijk tot en met de Russische bezetting na de Tweede Wereldoorlog en lardeert haar voordracht met tekstfragmenten uit Fallada's werk. Geïllustreerd met beeld van Fallada en zijn tijd.

Wanneer: zondag 24 maart, 14.30 u.
Waar: Salon Saffier, Boorstraat 107, Utrecht
Toegang: € 17,50

[Reserveren](#)

2. VARIA

2.1. Pas verschenen (I): *Extaze* nr 7, over *Blokken* [ingezonden mededeling van Cor Gout]

Extaze* nr 7 is uit! Thema: *Blokken

In haar essay 'Verboden zones' associeert Artien Utrecht 'de verboden zone' in Andrei Tarkowsky's film *Stalker* met de totalitaire staat die F. Bordewijk beschrijft in zijn korte roman *Blokken* (1931). De rode draad in beide kunstwerken betreft fundamentele sociale botsingen die door de geschiedenis heen onopgelost zijn gebleven, zoals daar zijn: sociale ongelijkheid, de spanning tussen individualiteit en collectiviteit en die tussen secularisme en godsdienst.

Net als in Paul van Ostaïen's toekomstgroteske 'De stad der opbouwers' (1932) zien we in *Blokken* hoe architectuur en ideologie met elkaar kunnen versmelten en hoe bouwcomplexen bepaalde denksystemen kunnen weerspiegelen, betoogt Thomas Pierrart in 'Van Blokken tot brokken'.

Bij Herman van Bergeijk vinden we deze visie terug: door de scherpe staccato-achtige schrijfstijl wordt *Blokken* wel gezien als een novelle die de nieuwe zakelijkheid verbeeldde in de bouwkunst (sinds 1925 vanuit Duitsland tot in Nederland doorgedrongen). Maar, vervolgt hij, de afstandelijkheid van de reportage ontbreekt.

De auteur neemt een standpunt in dat je anti-utopisch, sciencefictionachtig en romantisch-expressionistisch kunt noemen.

Leo Oorschot bevindt zich niet ver van deze visie waar hij schrijft dat Bordewijk zich lijkt te mengen in een architectenstrijd die in 1928 werd gevoerd tussen voorstanders van de collectivatiebouw (bij Bordewijk: discipline, tucht, geschiedenisloosheid, individuloosheid en collectivatiedrift) en esthetici die geen afstand wensten te nemen van de waarden van het fin de siècle.

Blokken, zo begint Boris van Meurs zijn verhandeling 'Systeem, mens, ding', is een boek over systemen en de rol van het individu daarin. In deze relatie lijken de dingen te worden teruggedrongen tot de ruimte van strikte functionaliteit. Maar kan het ding hier niet centraal gesteld worden? Is hun werking werkelijk altijd te voorspellen?

Extaze is verkrijgbaar bij de gespecialiseerde boekhandel en via redactie@extaze.nl

<https://www.extaze.nl/>

2.2. Pas verschenen (II): *Zijn cultus is ons aller heilige plicht*

Op 10 november 2018 hield Elsbeth Ety, voorzitter van het Multatuli Genootschap, de Pacificatielezing te Gent, getiteld 'Zijn cultus is ons aller heilige plicht. Multatuli, de Prometheus in ons taalgebied.' Er zitten juweeltjes in van Multatuliciteiten, interessante dwarsverbanden met andere grote schrijvers en ontroerende persoonlijke ontboezemingen over haar eigen Multatulicultus.

De brochure is voor verkrijgbaar bij ... het Multatuli Huis, Korsjespoortsteeg 20, 1015 AR Amsterdam, of mail naar info@multatuli-museum.nl

2.3. DBNL twintig jaar

In 2019 is het twintig jaar geleden dat de [DBNL](#) is opgericht. DBNL is een digitale collectie van teksten die behoren tot de Nederlandse letterkunde, taalkunde en cultuurgeschiedenis van de vroegste tijd tot heden.

De collectie representeert het hele Nederlandse taalgebied en komt tot stand door een samenwerking tussen de Taalunie, de Vlaamse Erfgoedbibliotheken en de Koninklijke Bibliotheek te Den Haag. De website wordt jaarlijks ruim vier miljoen keer geraadpleegd door onderzoekers, docenten, studenten en boekenliefhebbers van over de hele wereld.

Tijdens dit jubileumjaar wordt via verschillende kanalen extra de aandacht gevestigd op deze digitale schatkamer die wereldwijd vrij toegankelijk is voor iedereen. Zo komt in de DBNL-nieuwsbrief maandelijks een bekende DBNL-fan aan het woord, die vertelt over een schat die hij of zij uit de digitale bibliotheek heeft opgediept. Ook zal er in september een feestelijk evenement in Brussel plaatsvinden.

De DBNL-collectie omvat op dit moment meer dan 4,5 miljoen pagina's uit 16.000 titels en groeit jaarlijks met zo'n 300.000 pagina's.

2.4. Schemerarchieven (33)

[Alle Amsterdamse akten](#)

2.5. De werkbank (33)

[Nijhoffs *Awater* vertaald in het Frans](#)

==> Kijk ook altijd even in [Neerlandistiek](#) (het vroegere Neder-L)

IVN-leden lezen *VakTaal* [online](#)
Reacties, opmerkingen en bijdragen (en natuurlijk ook e-adreswijzigingen) naar:
Wim Klooster of Guido Leerdam,
wgk@xs4all.nl of guidoleerdam@gmail.com
www.ivn.nl

Internationale
Vereniging voor
Neerlandistiek